

VIỆN CÂY ĂN QUẢ MIỀN NAM: **MỘT SỐ GIỐNG CÂY TRỒNG MỚI ĐÃ CHUYỂN GIAO THÀNH CÔNG VÀO SẢN XUẤT**

Đồng bằng sông Cửu Long không chỉ nổi tiếng là vựa lúa hàng hóa, vựa tôm cá của cả nước mà còn có thể mạnh về trồng cây ăn quả, với sản lượng mỗi năm trên 3,1 triệu tấn quả phục vụ tiêu dùng và xuất khẩu. Trong thành công đó, có sự đóng góp không nhỏ của Viện Cây ăn quả miền Nam. Trải qua 20 năm xây dựng và phát triển, hàng chục giống cây trồng, hàng chục tiến bộ kỹ thuật... của Viện đã được ứng dụng trong sản xuất và đời sống, góp phần không nhỏ vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của vùng và đất nước. Bài viết giới thiệu một số sản phẩm khoa học và công nghệ (KH&CN) của Viện trong giai đoạn 2011-2013 về lĩnh vực giống cây trồng.

Viện Cây ăn quả miền Nam (tiền thân là Trung tâm Cây ăn quả Long Định) thuộc Viện Khoa học Nông nghiệp Việt Nam được thành lập theo Quyết định số 116/QĐ-TTg ngày 26.3.1994 của Thủ tướng Chính phủ. Hiện nay, Viện có hệ thống tổ chức nghiên cứu tương đối hoàn thiện, từ khâu chọn tạo giống đến chế biến sau thu hoạch, phát triển thị trường, gồm: 8 bộ môn (Công nghệ sinh học; Chọn tạo giống; Kỹ thuật canh tác; Bảo vệ thực vật; Nghiên cứu cây rau; Nghiên cứu hoa và cây cảnh; Công nghệ sau thu hoạch; Nghiên cứu thị trường), 2 trung tâm (Nghiên cứu cây ăn quả miền Đông Nam Bộ; Chuyển giao tiến bộ kỹ thuật), Công ty Tư vấn và đầu tư phát triển nghề vườn, Trại

thực nghiệm, Bệnh viện cây ăn quả Đồng bằng sông Cửu Long và 3 phòng chức năng (Tổ chức hành chính; Quản lý khoa học và hợp tác quốc tế; Kế toán).

Lực lượng cán bộ khoa học của Viện gồm 100 người, với 40% có trình độ từ thạc sỹ trở lên (1 PGS, 9 TS, 30 ThS), hầu hết được đào tạo ở Ấn Độ, một số đào tạo ở các nước như: Úc, Hà Lan, Thụy Điển, Nhật Bản, Đức... Bên cạnh đó, Viện còn có hàng trăm kỹ thuật viên cùng đội ngũ cộng tác viên, cố vấn là các nhà khoa học, các chuyên gia đầu ngành.

Hoạt động KH&CN của Viện luôn bám sát các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước, chiến lược phát triển của ngành, các chương trình trọng điểm được đề ra trong mỗi giai

đoạn và nhu cầu thực tiễn của từng địa phương. Kết quả thực hiện các đề tài/dự án KH&CN của Viện có ý nghĩa thực tế cao, đóng góp thiết thực cho phát triển kinh tế - xã hội của đất nước. Nhờ đó, vị thế, uy tín của Viện ngày một tăng cao. Điều này được thể hiện qua những đánh giá của các bộ/ngành, địa phương và đặc biệt là các đối tác nước ngoài cùng tham gia thực hiện các đề tài/dự án với Viện trong những năm qua. Hàng loạt giống cây trồng mới, tiến bộ kỹ thuật, giải pháp hữu ích của Viện đã đi vào cuộc sống và phát huy tác dụng rất tốt, góp phần không nhỏ vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của đất nước.

Giống thanh long ruột tím hồng LD5: là giống lai giữa thanh long ruột đỏ Long Định 1 (mẹ)

Giống thanh long ruột tím hồng LD5

với thanh long ruột trắng Chợ Gạo (bố). Giống thanh long LD5 có một số đặc điểm chính như: cây sinh trưởng mạnh, cành khá to, khỏe. Sau khi trồng 8-9 tháng cây bắt đầu ra hoa, cây có khả năng ra hoa gần như quanh năm. Thời gian từ khi nở hoa đến lúc thu hoạch quả (chuyển màu đỏ hoàn toàn) từ 28 đến 30 ngày.

Giống thanh long LD5 có khối lượng quả trung bình 313,3-379,3 g/quả, đặc biệt khối lượng quả có thể đạt 500 g/quả vào các tháng 1, 11, 12, ruột màu tím hồng, tỷ lệ ăn được cao. Giống thanh long LD5 có khả năng thích nghi tốt, dễ chăm sóc, ít bị sâu bệnh gây hại, năng suất cao (đạt 10,34 kg/trụ/vụ - cây 16 tháng tuổi). Thành công của giống thanh long LD5 đã đưa Viện Cây ăn quả miền Nam trở thành đơn vị đầu tiên trong cả nước được cấp Bằng bảo hộ và chia sẻ bản quyền giống cây ăn quả với doanh nghiệp.

Cam mật không hạt: bằng phương pháp tuyển chọn từ cây trồng hạt, các nhà khoa học của Viện đã cho ra đời giống cam mật không hạt với các đặc điểm chính như sau: cây có dạng hình cầu vươn cao, khả năng ra hoa mạnh, hạt phần có tỷ lệ bất dục rất cao (trên 95%), giúp cho tính

không hạt của quả ổn định ngay cả trong điều kiện thụ phấn nhân tạo với các giống cây có múi khác (cam sành, quýt đường...). Quả có dạng hình cầu, khối lượng quả trung bình 150-270 g/quả, chất lượng quả ngon, thịt quả màu vàng tươi, vỏ dày 3,5-4 mm. Đặc biệt, tỷ lệ nước quả đạt 52%, hàm lượng vitamin C 30-32 mg/100 ml dịch quả, năng suất khá cao (20-30 kg/cây/năm ở cây 4-5 năm tuổi) và thích nghi tốt với điều kiện Đồng bằng sông Cửu Long. Một điểm nổi bật nữa của giống cam này là khả năng bảo quản cao, trong điều kiện nhiệt độ 8°C, chất lượng và màu sắc quả được duy trì ổn định trong 12-13 tuần.

Giống cam sành không hạt

LD6: cam sành là giống cây có nhiều ưu điểm như: cho quả sớm, năng suất cao, phẩm chất quả ngon, nhiều nước... Tuy nhiên, nhược điểm của giống cam này là nhiều hạt nên khó đáp ứng được yêu cầu ngày càng cao của người tiêu dùng trong tiêu thụ quả tươi và chế biến nước quả, vì hạt sẽ làm nước quả đắng. Xuất phát từ thực tiễn trên, từ dòng cam sành có số lượng 10-23 hạt/quả, Viện Cây ăn quả miền Nam đã sử dụng nguồn chiếu xạ Co^{60} , liều chiếu xạ 5 krad để chọn tạo giống. Kết quả đã tạo ra được giống cam sành không hạt LD6 có các đặc tính nổi trội như: tỷ lệ hạt phần bất dục cao (70%), số hạt/quả thấp (nhỏ hơn 2 hạt/quả) và ổn định trong tất cả các quả ở tất cả các cây (kết quả kiểm tra từ năm 2002 đến 2010). Giống cam sành không hạt LD6 có thịt quả màu vàng cam, sáng đẹp, vỏ quả ít sần và bóng hơn so với giống cam sành đang sử dụng trong sản

xuất. Khối lượng quả trung bình 237 g/quả, nước quả nhiều (trên 40%), vị ngọt chua, mùi thơm đặc trưng giống như cam sành thương phẩm, năng suất khá cao (đạt 20-25 kg/cây/năm đối với cây 3 năm tuổi). Giống cam sành không hạt LD6 thích hợp với các tỉnh vùng Đồng bằng sông Cửu Long và Đông Nam Bộ.

Giống cam sành không hạt LD6

Giống bưởi đường lá cam ít

hạt LD4: có nguồn gốc từ chiếu xạ tia gamma trên mầm ngủ của dòng bưởi đường lá cam thương phẩm với nguồn chiếu xạ Co^{60} , liều chiếu xạ 5 krad đã tạo được một giống bưởi đường lá cam ít hạt LD4 có các đặc tính nổi trội như: cây sinh trưởng mạnh, hoa có tỷ lệ hạt phần bất dục cao (> 70%), quả có trọng lượng trung bình 800 g, tép bưởi màu vàng nhạt, số hạt/quả trung bình là 5,43 hạt/quả so với 53,68 hạt/quả của giống bưởi đường lá cam thương phẩm, vị ngon, ngọt, năng suất trung bình 30-35 kg/cây/năm (cây 5 năm tuổi).

Giống bưởi đường lá cam ít hạt LD4 đã được Hội đồng công nhận giống của Cục Trồng trọt (Bộ Nông nghiệp và Phát triển

nông thôn) công nhận và cho phép sản xuất tại các tỉnh thuộc khu vực Đông Nam Bộ.

Giống dưa leo F1 LD7: được Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn công nhận đưa vào sản xuất từ năm 2012, với các đặc điểm: sinh trưởng, phát triển tốt, thích hợp trồng nhiều vụ trong năm. Giống dưa leo LD7 có khả năng phân nhánh trung bình, hoa cái tập trung trên thân chính, cho thu hoạch quả sớm (sau trồng 33 ngày), vỏ quả màu xanh đậm, quả thon dài (dài 16 cm, đường kính 3,8 cm), trọng lượng trung bình 120 g/quả, thịt quả giòn. Giống dưa leo LD7 có năng suất cao, sản xuất hàng hóa đạt 38 tấn/ha, ít bị nhiễm bệnh.

Giống đậu bắp F1 LD8: có đặc điểm sinh trưởng, phát triển mạnh, thích hợp cho trồng cả 2 vụ đông xuân và thu hè. Quả có màu xanh và hình dạng đẹp, cho thu quả đầu sớm, khối lượng trung bình là 25 g/quả, số quả

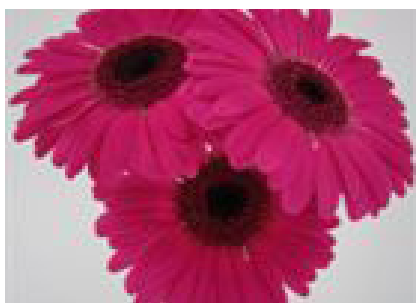

Đậu bắp F1 LD8

trên cây nhiều (13-17 quả/cây), tỷ lệ quả gai ít. Giống đậu bắp LD8 có năng suất cao, trung bình đạt 8,79 tấn/ha, khi trồng thâm canh cao có thể đạt 22,96 tấn/ha, khả năng chống chịu sâu bệnh tốt, đặc biệt là bệnh gỉ sắt và bệnh đốm lá.

Giống hoa cúc LD9: là sản phẩm được chọn lọc từ quá trình xử lý đột biến chiếu xạ bằng tia gamma và nhân nhanh bằng biện pháp nuôi cấy mô. Giống hoa cúc LD9 có lá màu xanh, to tròn, hoa kép với nhiều lớp cánh, cánh xếp đều, màu vàng đẹp. Cây sinh trưởng, phát triển tốt, thời gian ra hoa 81,4-81,7 ngày, cành hoa cao 58,1-58,3 cm, đường kính hoa 9,4-9,5 cm. Giống hoa cúc LD9 có năng suất, chất lượng cao, dễ trồng và chống chịu tốt với sâu bệnh, đặc biệt là các bệnh đốm lá, cháy lá, chết héo.

Giống hoa đồng tiền LD10: có đặc điểm sinh trưởng mạnh, thời gian ra hoa ngắn (85-90 ngày), cành hoa cao 56 cm, đường kính hoa đạt 8,6-8,7 cm, hoa nửa

Hoa đồng tiền LD10

kép với 2-3 lớp cánh, cánh hoa có cánh phụ màu tím hồng, hình dáng cây cân đối, bộ lá đẹp, phù hợp trồng chậu, ít nhiễm bệnh.

Bên cạnh những giống cây trồng được giới thiệu ở trên, trong

thời gian qua Viện Cây ăn quả miền Nam còn nghiên cứu và sản xuất nhiều loại chế phẩm sinh học (chế phẩm SOFRI - Protein phòng trừ ruồi đục quả, chế phẩm SOFRI trừ kiến trên cây thanh long...); xây dựng thành công nhiều mô hình áp dụng tiến bộ kỹ thuật có hiệu quả kinh tế cao (mô hình sản xuất rau, quả được chứng nhận VietGap/EurepGap/GlobalGap, mô hình măng cầu ta, mô hình quản lý tổng hợp bệnh chổi rồng trên nhãn ở các tỉnh như Tiền Giang, Vĩnh Long, Đồng Tháp, Sóc Trăng...), góp phần tăng số lượng xuất khẩu, mang lại nguồn thu nhập đáng kể cho người nông dân. Theo đánh giá của địa phương thì các tiến bộ kỹ thuật của Viện có khả năng áp dụng, nhân rộng rất cao vì các kỹ thuật chuyển giao phù hợp với điều kiện thực tiễn của địa phương. Các tiến bộ kỹ thuật được chuyển giao là rất cần thiết và kịp thời, giúp địa phương cũng như người nông dân quản lý tốt vườn cây ăn quả... Với những đóng góp tích cực đó, Viện Cây ăn quả miền Nam đã được Chủ tịch nước, Chính phủ, Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn, UBND các tỉnh trao tặng nhiều phần thưởng cao quý, đặc biệt, PGS.TS Nguyễn Minh Châu - nguyên Viện trưởng Viện Cây ăn quả miền Nam đã được Chủ tịch nước tặng thưởng Huân chương Lao động hạng Nhất vào tháng 2.2014 ■

Công Thường